

Aan:
Tweede Kamer der Staten-Generaal, Commissie OCW
Mevr. drs E.C.E. de Kler
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Onderwerp:
Alfabetisering en NT2 in de volwasseneneducatie

Amsterdam, 2 december 2013

Geachte leden van de vaste commissie OCW,

Voorkom een ramp!

De leden en het bestuur van de BVNT2 willen u graag op de hoogte brengen van hun grote zorgen over de toekomst van het onderwijs aan volwassen laaggeschoolde en laaggeletterde Nederlanders en allochtonen. Wij zien een regelrechte afbraak van deze vorm van onderwijs op ons afkomen en de teloorgang van de deskundigheid die in Nederland de afgelopen 30 jaar is opgebouwd.

Wij zijn zeer verbaasd over een grote discrepantie in het beleid van onze minister: aan de ene kant wordt alles op alles gezet om leerplichtige leerlingen en hun docenten te dwingen tot een hoog niveau van taal- en rekenvaardigheid – er komen veel extra, verplichte, toetsen voor taal en rekenen in het voortgezet en beroepsonderwijs op verschillende momenten en niveaus - terwijl de aandacht voor de gebrekkige taal- en rekenvaardigheid van meer dan 1 miljoen volwassenen onder het kleed geveegd wordt. Is taal en rekenen nu wél belangrijk of niet belangrijk? Wij snappen het niet meer.

De afgelopen 30 jaar is er veel werk verzet in het domein volwasseneneducatie; er zijn tienduizenden cursussen verzorgd en honderdduizenden Nederlanders en anderstaligen hebben alfabetiseringslessen en NT2-lessen kunnen volgen. Toch hebben al die activiteiten niet kunnen verhinderen dat er steeds meer laaggeletterden bij komen: volgens PIAAC is het aandeel laaggeletterden in de beroepsbevolking na 17 jaar gegroeid van 9.4% naar 11.9%. Wij brengen dat in verband met een ander cijfer van PIAAC: 8% van de laaggeletterden zit in de leeftijd 16-25 jaar. Er komen dus nog steeds veel laaggeletterden van school af. Het is goed dat de minister daar probeert een dam op te werpen. Maar het is niet goed dat zij de jong-volwassenen en de volwassenen die met een taaltkort rond lopen, vanaf nu niet meer wil aanbieden wat zo hard nodig is op de arbeidsmarkt en in de samenleving.

We lezen bij PIAAC dat driekwart van de allochtone volwassenen tot de laaggeletterden behoren, maar we lezen ook dat 6% van deze groep tweedegeneratie allochtonen zijn.

Daar schuilt een groot maatschappelijk probleem. Wij begrijpen best dat de minister in de pers hamert op onze hoge positie in de wereldranglijst en we vinden het mooi te zien dat ze daar blij mee is. Maar het is droevig stemmend om tegelijkertijd te zien dat er voor de onderkant nauwelijks meer zorg is en alleen maar overhevelingsbeleid met enorm gekorte budgetten.

De minister wil nu snel het dossier educatie overdragen: de alfabetisering, de cursussen Taal en Rekenen voor laaggeletterden en de NT2-lessen voor allochtonen hebben nog maar heel weinig budget en daarom wil de minister het dossier aan de gemeenten overdragen. Wij vragen aan de Tweede Kamer om de minister hier een pas op de plaats te laten maken.

Wij voorzien de volgende grote knelpunten:

- Er is geen afspraak over het behoud van deskundigheid; er wordt gestreefd naar heel veel extra vrijwilligers in deze branche zonder de garantie dat er nog een bekwame en deskundige docent aan de lessen te pas komt. Wij zijn geen tegenstander van aanvullende diensten van vrijwilligers, integendeel. Maar we zien wel op dit moment hand over hand toenemen dat alfabetisering en NT2-lessen door niet-gekwalificeerde vrijwilligers worden verzorgd, zonder dat er nog een bekwame docent aan te pas komt. De minister moet garanties inbouwen: alleen bekwame en ervaren docenten kunnen verantwoordelijk zijn voor de lessen.
- Er is te weinig geld beschikbaar voor de vele activiteiten alfabetisering en NT2 die nodig zijn. De groep ongeletterden en laaggeletterden is heel groot (ruim 1 miljoen volwassenen). De beschikbare 50 miljoen is in de verste verte niet voldoende. De Tweede Kamer moet zich afvragen of zij wil bijdragen aan de vergroting van deze kloof in de samenleving.
- Het educatiebudget komt terecht in het sociaal deel van het participatiebudget. Het geld wordt niet geoormerkt. Wie verzekert ons dat de middelen niet voor tekorten in het jeugdzorgbudget o.i.d. worden aangewend. Natuurlijk: ook allemaal goede doelen, maar is dat wat de Kamer wil?
- De minister neemt niet mee dat bij de overheveling van rijk naar gemeenten (d.w.z. van vaste inkoop bij ROC's naar lokale aanbesteding) er veel geld nodig is om de regels van het Europese aanbestedingsregime te kunnen volgen. Bij de overgang van de cursussen voor nieuwkomers naar de open markt in 2007 is gebleken dat een groot deel van het beschikbare geld nodig was om de gemeentelijke ambtelijke staf te financieren (bestekschrijvers, juristen, accountants, controllers, etc.). In de vrije markt moet ook 21% btw worden meegenomen. Van de 50 miljoen zal waarschijnlijk niet meer dan 25 miljoen voor cursussen beschikbaar zijn. We leven in een periode van bezuinigingen, maar de minister maakt de problemen alleen maar groter.

Wij vragen aan de Tweede Kamerleden om samen met de minister een adempauze te nemen en eerst uit te zoeken wat de consequenties zijn van de beleidswijzingen die nu voorzien zijn.

We vragen de Tweede Kamerleden of zij een adequate oplossing hebben voor het grote probleem van het groeiende aantal ongeletterden en laaggeletterden in de Nederlandse samenleving.

Wij hopen dat u gehoor kunt geven aan onze oproep,

Met vriendelijke, maar bezorgde groet,

Namens de leden en het bestuur van de Beroepsvereniging van NT2-docenten,

M.Kaak, voorzitter,

J. Kurvers, deskundige Alfabetisering, Universiteit Tilburg.